

Γιατί ν' αναστατώνουμε τον Σαίξπηρ;

«Λαίδη Μάκμπεθ» σε
διασκευή-σκηνοθεσία
Μάριου Μεττή.

**Δραματουργική
επεξεργασία: Brian
Mullin**
Σκηνικά-κοστούμια:
Μαρίνα Χατζηλουκά
Μουσική: Αντώνης
Αντωνίου
Σχεδιασμός φωτισμών:
Σταύρος Τάρταρης
Παίζουν: Γιώργος
Αναγινωτός,
Χριστόδουλος Μαρτάς,
Νιόβη Χαραλάμπους.

Νόνα Μολέσκη

nona.moleski
@philelefttheros.com

Αυτό το σημείωμα ξεκινά

απ' εκεί που τέλειωσε εκείνο της προηγούμενης Κυριακής. Μετά από τον σύγχρονο απόηχο του «Ρωμαίου και Ιουλιέττας» στον χώρο του Θεάτρου Δέντρο αναρωτιόμουν με περιέργεια πώς θα χωρέσει στον ίδιο χώρο η παραγωγή βασισμένη στον σαιξπηρικό «Μάκμπεθ». Αυτό το σημείωμα συνεχίζει επίσης τό εκ των πραγμάτων επίκαιρο θέμα της φετινής θεατρικής σεζόν, καλοκαιριού περιλαμβανομένου, το οποίο ηχεί ως εξής: «Είναι σημείο των θεατρικών καιρών να βλέπουμε τους μεγάλους συγγραφείς σε... σμίκρυνση;»

Οι Ευριπίδης, Γκαίτε, Γκόγκολ, Σαίξπηρ, Σαίξπηρ και τώρα πάλι Σαίξπηρ παίχτηκαν σε τολμηρές διασκευές, στυλιστικές μεταγλώττισεις, μετακειμενικούς πειραματισμούς, κ.λπ. Το να απαντήσουμε «Ναι, είναι» δεν είναι αρκετό. Πρέπει να βρούμε και την αιτία. Γιατί οι ταραγμένοι καιροί, σαν κι αυτοί που διανύουμε, κάνουν τους νέους δημιουργούς να μην ικανοποιούνται με το μεταμοντέρνο ρεπερτόριο που προσφέρει η διεθνής ή η ελληνική θεατρική συγγραφή; Γιατί οι νέοι καλλιτέχνες τρέχουν, σαν παιδιά, στην αγκαλιά των Μεγάλων; Μήπως μόνο σε αναμέτρηση μ' Αυτούς βράζει το καλλιτεχνικό τους αίμα; Μήπως οι επιλογές των κλασικών κειμένων προκαλούν τους σκηνοθέτες (και) με την αποδεχτή πια απ' όλους ελευθερία της διασκευαστικής μεταμόρφωσης; Μήπως η σύγχρονη θεατρική συγγραφή απεικονίζει μόνο την άγνοια και την αδιέξοδη επιφάνεια της ζωής και δεν διεισδύει πια στα γόνιμα βάθη της ύπαρξης; Είπα, να βρούμε την αιτία; Εννοούσα, να την ψάξουμε...

Θεωρώ ότι το δικαίωμα της εισβολής σ' ένα κλασικό έργο και της αναστάτωσης του, κερδίζεται. Κερδίζεται με την αισθητική και λογική βιωσιμότητα της ερμηνευτικής πρότασης. Κάτι που, βέβαια, μπορεί να κριθεί μόνο εκ των υστέρων, με την ολο-

κλήρωση της καλλιτεχνικής πράξης. Ο Μάριος Μεττής απέδειξε ότι το (πειραματικό ή συμβατικό/ορθόδοξο) ανέβασμα ενός σαιξπηρικού κειμένου πρέπει ν' αρχίζει από κειμενική έρευνα. Όμως η έρευνα στην τέχνη δεν μοιάζει της επιστημονικής, καθώς δεν είναι αντι-, αλλά υπό-κειμενική, επειδή ο καλλιτέχνης πάντα γνωρίζει εξ αρχής, τι ψάχνει. Ψάχνει το σημείο σύμπτωσης, το σημείο όπου η δική του καλλιτεχνική προσωπικότητα συμπίπτει με μια από τις πτυχές του έργου με το οποίο καταπιάνεται.

Από τις λίγες, αλλά σημαντικές, υποκριτικές δουλειές του Μάριου Μεττή συμπεραίνω ότι η μέθοδός του είναι η ψυχολογική ανάλυση του ρόλου και η μετουσίωση των ευρημάτων σε ολοκληρωμένη σωματική φόρμα. Πιστεύω ότι η ίδια μέθοδος ακολούθηθηκε από τον Μεττή-σκηνοθέτη. Δεν έψαξε να καταδικάσει ή να δικαιώσει τους ήρωες, μόνο να κατανοήσει τα πιθανά μοτίβα, τα οποία και αποτελούν αποτέλεσμα της υποκειμενικής κειμενικής του έρευνας.

Η Λαίδη Μάκμπεθ στην παράστασή του έχει χάσει το παιδί της και δεν μπορεί να τεκνοποιήσει.

Όλη τη βιολογική της ορμή την στρέφει προς το μοναδικό απόκτημα που μπορεί να έχει, τη βασιλική εξουσία. Το κίνητρο του συζύγου της σ' αυτή την παράσταση, σ' αυτό το αυτόνομο έργο τέχνης, είναι ο έρωτάς του προς τη γυναίκα του και η αδυναμία του να της δώσει παιδί, να της δώσει άλλο απόκτημα. Ο σκηνοθέτης φτιάχνει το τρίτο πρόσωπο της παράστασής του από τα κίνητρα και τις τύψεις, τις φοβίες και τους πόθους των άλλων δύο, αναθέτοντάς σ' αυτόν τον Τρίτο την παρουσίαση και τον σχολιασμό των γεγονότων και των ψυχολογικών καταστάσεων. Και όλη αυτή η ύλη μετουσιώνεται στην παράσταση σε εντυπωσιακό σωματικό θέατρο και σε άκρατη εξπρεσιονιστική ενέργεια.

Τέτοια σκηνοθετικά σχέδια υλοποιούνται μόνο με σωστή διανομή. Ο Χριστόδουλος Μαρτάς, η Νιόβη Χαραλάμπους και ο Γιώργος Αναγινωτός έχουν ανεβεί στο επόμενο σκαλοπάτι της επαγγελματικής τους εξελικτικής πορείας με τους ρόλους που έκαναν στη «Λαίδη Μάκμπεθ». Οί δουλειές τους έχουν δραματική ένταση, εκφραστική ακρίβεια και σαφήνεια, εξπρεσιονιστική δύναμη, τολμηρό χιούμορ. Η συνύπαρξη των τριών στον μικρό σκηνικό χώρο αποκτά ιδιαίτερη διάσταση, επειδή ο «Σχολιαστής» του Μαρτά ελίσσεται μεταξύ των «πραγματικών» σαιξπηρικών ηρώων, όπως και το σχολιαστικό κείμενο του ρόλου του ελίσσεται μεταξύ των σαιξπηρικών μονολόγων.

Η Μαρίνα Χατζηλουκά έχει λύσει το πρόβλημα του χώρου. Το άδειο παιδικό κρεβάτι μετατρέπεται σε κλίνη θανάτου. Οι σκάλες και το πατάρι παρέχουν τη δυνατότητα της ορμητικής κίνησης. Η μουσική του Αντώνη Αντωνίου εξυπηρετεί τις διακυμάνσεις της δράσης και της διάθεσης. Οι φωτισμοί του Σταύρου Τάρταρη είναι ευρηματικοί.

Το ριψοκίνδυνο εγχείρημα πέτυχε.